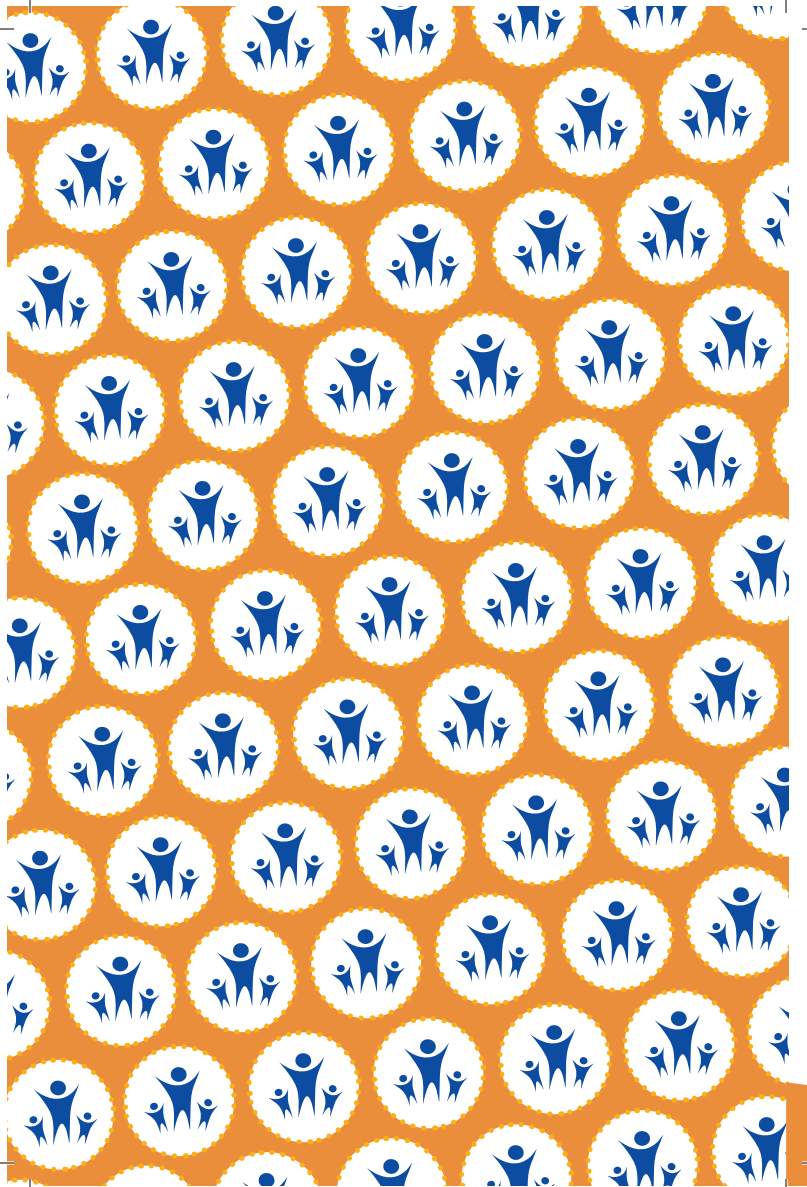

Ljudska prava u Evropskoj uniji

Delegacija Evropske unije
u Crnoj Gori.

Šta su to ljudska prava?

LJUDSKA PRAVA ZAHTIJEVAMO NA TEMELJU NAŠEG POSTOJANJA. PRINCIPIJELNO, LJUDSKA PRAVA SU NEOTUĐIVA I DRŽAVA IH MORA PRAVNO GARANTOVATI, KROZ DONOŠENJE ZAKONA I NJIHOVU PRIMJENU.

Pregovori o pristupanju EU

Lična prava – prava koja nas štite od napada svake vrste i obezbeđuju ljudsko dostojanstvo.

Politička i građanska prava – garantuju nam nesmetano učešće u političkom životu u okviru naše zajednice, bez straha da ćemo zbog toga biti neopravdano kažnjeni. Politička i

građanska prava jesu sva prava koja ostvarujemo i štitimo u okviru zajednice u kojoj živimo. U političkom smislu, osoba je slobodna dok god joj zajednica (država) ili član te zajednice ne ograničavaju društvene aktivnosti.

Socijalna i ekonomska prava – predviđaju mogućnosti obrazovanja, rada, zapošljavanja i liječenja za sve ljude.

Prava treće generacije – široki krug individualnih i kolektivnih prava, koji uključuje pravo na ekonomski razvoj, zdravu životnu sredinu, očuvanje kulturne baštine itd.

Poštovanje ljudskih i manjinskih prava jedan je od osnovnih preduslova, definisanih Kopenhaškim kriterijumima, za pristupanje zemlje Evropskoj uniji.

Što i ko štiti naša prava prije (i poslije) ulaska u EU?

Sem nacionalnih mehanizama, postoje brojni instrumenti zaštite ljudskih prava kojima građani Crne Gore mogu pristupiti i prije ulaska u EU. Crna Gora je ratifikovala većinu međunarodnih instrumenata za zaštitu ljudskih prava, od kojih su najvažniji Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima, Evropska konvencija o ljudskim pravima, Međunarodni pakt o

građanskim i političkim pravima i Međunarodni pakt o ekonomskim i socijalnim pravima.

Kao članica Savjeta Evrope, Crna Gora potpada pod nadležnost Evropskog suda za ljudska prava, koji predstavlja prvu adresu na koju se možemo obratiti ukoliko nacionalni mehanizmi ne pruže pomoć.

Šta štiti naša prava u EU?

Evropska povelja o ljudskim pravima, koja sadrži osnovne principe Konvencije o ljudskim pravima, osnovna prava zagarantovana Evropskom socijalnom poveljom i Konvencijom o zaštiti osnovnih prava građana. Nakon usvajanja Lisabonskog sporazuma, Evropska povelja o ljudskim pravima zakonski je obavezujuća za sve države članice. Evropska povelja garantuje dostojanstvo, slobodu, jednakost, solidarnost, građanska prava i pristup pravdi.

Evropska unija i ljudska prava

Evropski ombudsman

ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA PRED EVROPSKIM INSTITUCIJAMA ZADUŽEN JE EVROPSKI OMBUDSMAN. EVROPSKI OMBUDSMAN ISTRAŽUJE ŽALBE O ZLOUPOTREBAMA U INSTITUCIJAMA I TIJELIMA EVROPSKE UNIJE (EU).

Te institucije uključuju, između ostalih, Evropsku komisiju, Savjet EU i Evropski parlament. Samo Evropski sud pravde, Sud prve instance i tribunal za javne službe, djelujući u sudskoj ulozi, ne potpadaju pod nadležnost Ombudsmana.

Ombudsman obično vrši istrage na bazi žalbi, mada ih može i sam pokrenuti.

Ombudsman istražuje slučajeve loše prakse administracije (administrativne nepravilnosti, nejednakost u pristupu, diskriminacija, zloupotreba moći, neodgovaranje na zahtjeve, odbijanje pristupa informacijama, nepotrebna odlaganja).

Loša praksa pojavljuje se u slučajevima kad institucija ne djeluje u skladu sa zakonom, ne poštuje principe dobrog upravljanja ili krši ljudska prava.

Kada Ombudsman ne može da djeluje:

- * Žalbe protiv nacionalnih, regionalnih ili lokalnih vlasti zemalja članica. Čak i kad se radi o žalbama koje su povezane sa pitanjima relevantnim za EU.
- * Aktivnosti nacionalnih sudova ili ombudsmana. Evropski ombudsman nije nadležan za žalbe na odluke tih tijela.
- * Žalbe protiv kompanija ili individua.

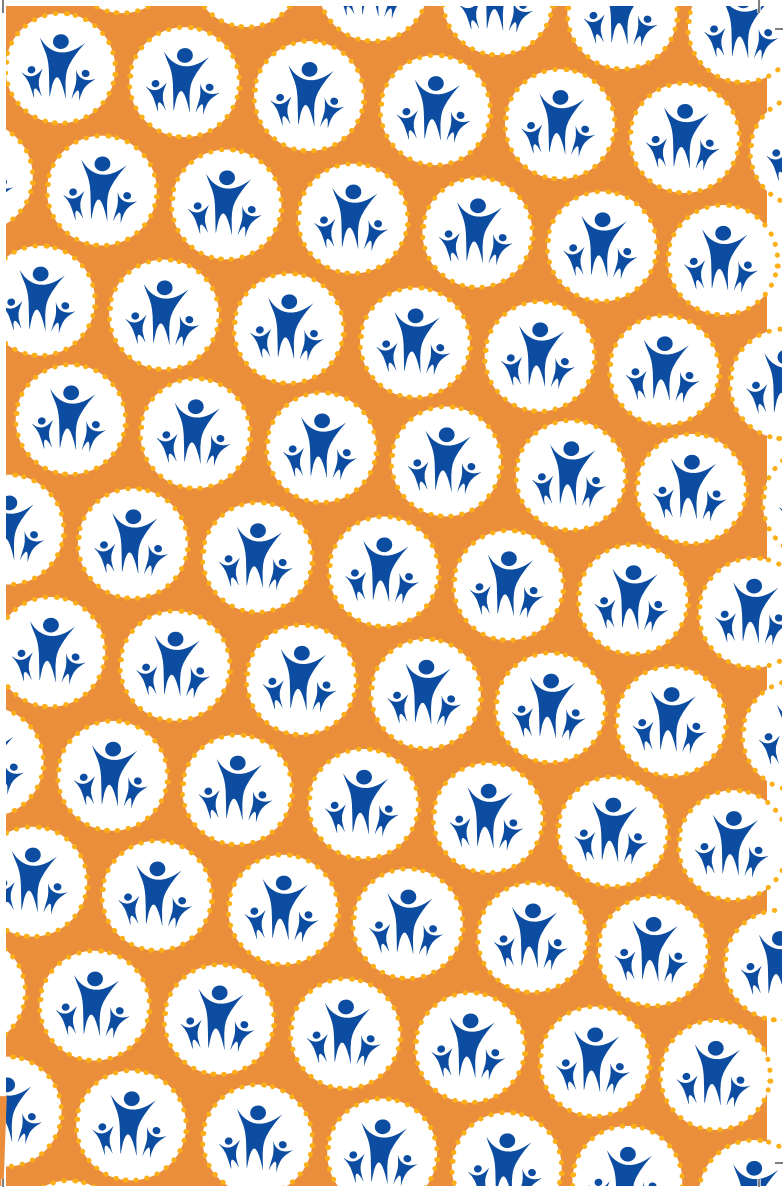

Evropski sud pravde

Za primjenu prava EU, uključujući i ljudska prava, nadležan je Evropski sud pravde. Evropski sud pravde, poslije Lisabonskog sporazuma, ima nadležnost u slučajevima kršenja osnovnih ljudskih prava, garantovanih Evropskom poveljom o ljudskim pravima, na teritoriji EU.

Sve fotografije u brošuri su vlasništvo
Nevladine organizacije JUVENTAS.

Brošura je dio projekta Evropske vrijednosti za mlade.
Projekat finansira EU posredstvom Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori.
Ova brošura je nastala uz pomoć Evropske unije. Brošura ne sadrži formalno
saopštenje i ne predstavlja nužno službeni stav Evropske unije.